

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL [...] ASOCIACIJOS „A“ SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJĄ IR VALSTYBINĘ ENERGETIKOS INSPEKCIJĄ PRIE ENERGETIKOS MINISTERIJOS

2017-03-10 Nr. 2016/1-1070

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo [...] asociacijos „A“ (toliau vadinama – ir Asociacija) pirmininko X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau vadinama – Komisija) ir Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos (toliau vadinama – Inspekcija) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus Pareiškėjo kreipimusis raštu.

2. Pareiškėjas skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „[...] [Asociacija] 2016-06-02 raštu (skundu) Nr. 106 V „Dėl akcinės bendrovės „B“ generalinio direktoriaus C 2016-03-30 rašto Nr. SD-677 „Dėl informacijos pateikimo“ pagrįstumo, atitikimo įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimams“ kreipėsi į [Komisijos] pirmininkę Ingą Žilienę prašydama patikrinti ir įvertinti, ar akcinės bendrovės „B“ generalinis direktorius C tinkamai ir pagrįstai, t. y. išsamiai ir tiksliai, [...], atsakė į [Asociacijos] 2016-03-03 raštą Nr. 49 SE [...]“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[Komisijos nario], laikinai atliekančio Komisijos pirmininko pareigas, Dariaus Biekšos 2016-07-05 rašte Nr. R2-(Š)-1772 [...] rašoma: „[...] Komisija pagal kompetenciją nėra įgaliota vertinti energetikos įmonių vartotojams pagal jų konkrečius prašymus teiktinos informacijos pagrįstumo, išsamumo ir teisingumo, todėl Komisija negali pagrįsti arba paneigti Asociacijos prašyme nurodytų teiginių, jog Bendrovės atsakymas apie Bendrovės veiklos finansinius rezultatus neatitiko teisės aktų nustatytą turinio bei formos reikalavimų.“ [...] Tačiau akcinės bendrovės „B“ generalinio direktoriaus 2016-03-30 atsakyme Nr. SD-677 [...] rašoma, jog Bendrovės atsakymas suteikti prašomą informaciją, [...], išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka gali būti skundžiamas Komisijai.“

2.3. „[...] Mūsų paklausimo akcinei bendrovei „B“ tikslas buvo tarpusavyje palyginti įmonės 2013 ir 2014 metų sąnaudas šilumai gaminti, perduoti ir parduoti, dėl pasikeitusio sąnaudų paskirstymo, apjungimo, išskaidymo ir viešinimo pateikti pasiūlymus akcinei bendrovei „B“, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriui, Komisijai. [...]“

2.4. „[...] [Asociacija] 2016-06-09 raštu (skundu) Nr. 109 V „Dėl akcinės bendrovės „B“ generalinio direktoriaus C 2016-03-30 rašto Nr. SD-677 „Dėl informacijos pateikimo“ pagrįstumo, atitikimo įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimams“ kreipėsi į [Inspekciją] prašydama patikrinti ir įvertinti, ar akcinės bendrovės „B“ generalinis direktorius C tinkamai ir pagrįstai, t. y. išsamiai ir tiksliai, [...], atsakė į [Asociacijos] 2016-03-03 raštą Nr. 49 SE „Dėl akcinės bendrovės „B“ 2014 metų sąlygiškai pastovių ir bendrųjų (veiklos) sąnaudų“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.5. „[Inspekcijos] viršininko Jurgio Dumbravos 2016-06-23 rašte Nr. 2R-1985 „Dėl [...] asociacijos „A“ prašymo“ rašoma: „Taisyklių (Informacijos, susijusios su energetikos veikla,

teikimo valstybės institucijoms, įstaigoms ir trečiosioms šalims taisyklių) 46-47 p. imperatyviai nustato, kad energijos tiekėjų informacija apie reguliuojamos veiklos sąnaudas yra vieša ir kad minėta informacija yra viešai skelbiama energijos tiekėjo internete svetainėje. Taisyklių 48 p. nustato energijos tiekėjų reguliuojamos veiklos viešai skelbiamą sąnaudų straipsnių sąrašą. [...]. [Inspekcija], atsižvelgdama į tai, kas nurodyta, ir vadovaudamasi Taisyklių 53 p., daro išvadą, kad AB „B“ nepagrįstai atsisakė Asociacijai nurodyti jos prašytą nurodyti informaciją. [...] Bendrovė, gavusi Asociacijos paklausimą (prašymą nurodyti prašomą informaciją), privalėjo vadovautis ne tik Taisyklių 46-48 p., kt. punktų imperatyviosiomis nuostatomis, reglamentuojančiomis informacijos, susijusios su energetikos veikla, pateikimą kitiems asmenims, Nutarimo 8 p., bet ir taikydama bei aiškindama teisės aktus, privalėjo vadovautis ir protingumo, sąžiningumo bei teisingumo principais“. [...].“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo:

3.1. „[...] Patikrinti ir įvertinti, ar [Komisijos] narys, laikinai atliekantis Komisijos pirmininko pareigas, Dariaus Biekša tinkamai ir pagrįstai, t. y. išsamiai ir tiksliai, [...], atsakė į [Asociacijos] 2016-06-02 raštą (skundą) Nr. 106 V [...]“;

3.2. „paaiškinti, ar Komisijos 2016-07-05 rašte Nr. R2-(Š)-1772 pagrįstai pažymėta, jog Komisija pagal kompetenciją nėra įgaliota vertinti energetikos įmonių vartotojams pagal jų konkrečius prašymus teiktinos informacijos pagrįstumo, išsamumo ir teisingumo, [...]“;

3.3. „[...] Patikrinti ir įvertinti, ar [Inspekcijos] viršininkas Jurgis Dumbrava tinkamai ir pagrįstai, t. y. išsamiai ir tiksliai, t. y. laikydamasis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme, įskaitant šio įstatymo 4 str. 1 ir 2 punktus, numatytų reikalavimų, kituose LR įstatymuose, kituose teisės aktuose numatytų reikalavimų, atsakė į [Asociacijos] 2016-06-09 raštą (skundą) Nr. 109 V [...]. [...]“

4. Su skundu, be kita ko, pateikta:

4.1. **Pareiškėjo 2016-03-03 kreipimasis Nr. 49 SE, AB „B“ generaliniam direktoriui C (kopija), kuriame nurodyta:**

4.1.1. „[...] Akcinės bendrovės „B tinklalapyje nurodyta, jog įmonės 2014 metų bendrosios (veiklos) sąnaudos, priskirtos paslaugai, sudaro 1853 tūkst. Lt. [...]“

4.1.2. „Akcinės bendrovės „B“ tinklalapyje nurodyta, jog įmonės 2014 metų sąlygiškai pastovios sąnaudos sudaro 23600 tūkst. Lt.“

4.1.3. „Vadovaudamiesi Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 3 str. 1 dalies, 4 ir 13 straipsnių, 16 str. 3 dalies, Šilumos ūkio įstatymo 5 straipsnio nuostatomis, **prašome nurodyti:**

1) Kiek (tūkst. Lt. Ir tūkst. Eur) akcinės bendrovės „B“ 2014 metų bendrosiose (veiklos) 1853 tūkst. Lt sąnaudose sudarė: darbo užmokesčio sąnaudos, socialinio draudimo įmokos, nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos, kitos sąnaudos?

2) Kiek (tūkst. Lt. Ir tūkst. Eur) akcinės bendrovės „B“ 2014 metų sąlygiškai pastovių 23600 tūkst. Lt sąnaudų tarpe sudaro materialinės ir joms prilygintos sąnaudos, remonto sąnaudos, nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos, darbo užmokesčio sąnaudos, socialinio draudimo įmokos, mokesčiai, palūkanų sąnaudos?“

4.2. **AB „B“ 2016-03-30 raštas Nr. SD-677, adresuotas Asociacijai ir Pareiškėjui (kopija), kuriame nurodyta:**

4.2.1. „[...] Atsižvelgdama į tai, kad ūkio subjektas privalo viešai skelbti ir platinti tik tokią informaciją, kuriai teisės aktai nustato viešą pobūdį, o Asociacijos prašomai informacijai viešas pobūdis teisės aktuose nenumatytas, Bendrovė praneša, kad neviešins šios informacijos.“

4.2.2. „Bendrovės atsakymas suteikti prašomą informaciją, [...], išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka gali būti skundžiamas Komisijai.“

4.3. Pareiškėjo 2016-06-02 kreipimasis Nr. 106 V, adresuotas Komisijai (kopija), kuriuo prašoma:

„[...] patikrinti ir įvertinti, ar akcinės bendrovės „B“ generalinis direktorius C tinkamai ir pagrįstai, t. y. išsamiai ir tiksliai, t. y. laikydamasis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme, įskaitant šio įstatymo 4 str. 1 ir 2, numatytų reikalavimų, kituose LR įstatymuose, kituose teisės aktuose numatytų reikalavimų, atsakė į [Asociacijos] 2016-03-03 raštą Nr. 49 SE [...].“

4.4. Komisijos 2016-07-05 raštas Nr. R2-(Š)-1772, adresuotas Asociacijai (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:

4.4.1. „[...] [Komisija] gavo [...] [Asociacijos] 2016 m. birželio 2 d. raštą Nr. 106 V, kuriame nurodyta, kad Asociacija 2016 m. kovo 3 d. raštu Nr. 49 SE (toliau - Raštas) kreipėsi į AB „B“ (toliau - Bendrovė) generalinį direktorių, prašydama pateikti informaciją apie Bendrovės 2014 m. veiklos finansinius rezultatus. Bendrovė, atsakydama į pateiktą prašymą, 2016 m. kovo 30 d. raštu Nr. SD-677 nurodė, jog Asociacijos prašomai informacijai viešas pobūdis teisės aktuose nenumatytas, todėl Bendrovė šios informacijos neviešins. Atsižvelgdama į tai, Asociacija prašo Komisijos patikrinti ir įvertinti, ar Bendrovė, atstovaujama generalinio direktoriaus C, atsisakydama pateikti prašomą informaciją, atsakė į Asociacijos Raštą nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų.“

4.4.2. „[...] Komisija yra nacionalinė reguliavimo institucija, atliekanti energetikos srityje veikiančių subjektų veiklos reguliavimo ir valstybinę energetikos priežiūrą, kurios funkcijas apibrėžia Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas bei atskirus sektorius reglamentuojantys teisės aktai. Pagal Energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalį Komisija tvirtina valstybės ir savivaldybių reguliuojamų kainų nustatymo metodikas, nustato reguliuojamų kainų viršutines ribas, kontroliuoja valstybės reguliuojamų kainų ir tarifų taikymą bei atlieka kitas funkcijas, susijusias su valstybės reguliuojamų energetikos įmonių veiklos efektyvumo kontrole. [...] Komisija pagal kompetenciją nėra įgaliota vertinti energetikos įmonių vartotojams pagal jų konkrečius prašymus teiktinos informacijos pagrįstumo ir teisingumo, todėl Komisija negali pagrįsti arba paneigti Asociacijos prašyme nurodytų teiginių, jog Bendrovės atsakymas apie Bendrovės veiklos finansinius rezultatus neatitiko teisės aktų nustatytą turinio bei formos reikalavimų.“

4.4.3. „Komisija taip pat atkreipia dėmesį, kad į analogiškus Asociacijos klausimus ir prašymus įvertinti atsakymuose pateiktą prašomą informaciją, Komisija yra pateikusi savo nuomonę 2014 m. rugsėjo 11 d. raštu Nr. R2-2237, 2014 m. spalio 31 d. raštu Nr. R2-2705, 2015 m. rugsėjo 29 d. raštu Nr. R2-(Š)-3066, 2016 m. kovo 29 d. raštu Nr. R2-(T)-879, 2016 m. balandžio 18 d. raštu Nr. R2-(Š)-1091 ir 2016 m. gegužės 3 d. raštu Nr. R2-(Š)-1267, kuriuose pateikiami detalesni motyvai dėl Komisijos kompetencijos pasisakyti Asociacijos pateiktais klausimais ir atskleidžiamas teisinio reglamentavimo sąlygotas energetikos įmonių disponuojamos informacijos teisinis statusas. [...].“

4.4.4. „[...] Komisija gauna daug Asociacijos prašymų ir nusiskundimų dėl Bendrovės veiksmų teikiant informaciją apie šilumos tiekimo veiklą, šilumos kainodarą bei teikiamas paslaugas, t. y. prašymų įvertinti, ar Bendrovė tinkamai ir pakankamai išsamiai atsakė į Asociacijos klausimus, ar Asociacijos prašoma pateikti informacija, Bendrovės nurodoma kaip konfidenciali, tikrai yra konfidenciali ir negali būti pateikta Asociacijai. Atsižvelgdama į tai, Komisija 2016 m. birželio 29 d. raštu Nr. R2-(T)-1726 rekomendavo Bendrovei teikiant atsakymus į Asociacijos ir kitų klausėjų keliamus klausimus ar teikiant Asociacijos ir kitų klausėjų prašomą informaciją, įvertinti prašomos informacijos konfidencialumą, t. y. ar tikrai prašomai pateikti informacijai taikomas konfidencialumo statusas, ir teikti išsamius teisės aktų nuostatas atitinkančius atsakymus.“

4.5. Pareiškėjo 2016-06-09 kreipimasis Nr. 109, adresuotas Inspekcijai (kopija), kuriuo prašoma:

„[...] patikrinti ir įvertinti, ar akcinės bendrovės „B“ generalinis direktorius C tinkamai ir pagrįstai, t. y. išsamiai ir tiksliai, [...], atsakė į [Asociacijos] 2016-03-03 raštą Nr. 49 SE „Dėl

akcinės bendrovės „B“ 2014 metų sąlygiškai pastovių ir bendrųjų (veiklos) sąnaudų“.

4.6. **Inspekcijos 2016-06-23 raštas Nr. 2R-1985, adresuotas Pareiškėjui ir AB „B“ (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta:**

4.6.1. „[...] [Inspekcija] š. m. birželio 13 d. ([...] 2016-06-13 reg. Nr. 1R-2290) gavo [...] [Asociacijos] 2016 m. birželio 9 d. prašymą Nr. 109 V, kuriuo prašoma patikrinti ir įvertinti, ar AB „B“ tinkamai ir pagrįstai atsakė į jos 2016 m. kovo 3 d. raštą Nr. 49 SE.“

4.6.2. „[...] AB „B“, atsakydama į [...] [2016-03-03] Asociacijos raštą [Nr. 49 SE], 2016 m. kovo 30 d. rašte Nr. SD-677 nurodė, kad *„Bendrovė informaciją viešai skelbia ta apimtimi, kuri nurodyta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013-12-27 nutarimu Nr. 03-761 patvirtintame Viešai skelbiamos informacijos tvarkos apraše, atsižvelgiant į Komisijos 2015-06-19 nutarimu Nr. 03-373 patvirtintas 2015 m. rekomendacijas, susijusias su paslaugų energetikos sektoriuje kainų atitikimo skaidrumo, nediskriminavimo ir kitiems teisės aktų nustatytiems reikalavimams. [...] ūkio subjektas privalo viešai skelbti ir platinti tik tokią informaciją, kuriai teisės aktai nustato viešą pobūdį, o Asociacijos prašomai informacijai viešas pobūdis teisės aktuose nenumatytas, Bendrovė praneša, kad neviešins šios informacijos“.*

4.6.3. „Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims reglamentuoja [...] Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklės [toliau vadinama – Taisyklės]. Taisyklių 46-47 p. imperatyviai nustato, kad energijos tiekėjų informacija apie reguliuojamos veiklos sąnaudas yra vieša ir kad minėta informacija yra viešai skelbiama energijos tiekėjo interneto svetainėje. Taisyklių 48 p. nustato energijos tiekėjų reguliuojamos veiklos viešai skelbiamą sąnaudų straipsnių sąrašą.“

4.6.4. „Pažymėtina, kad Asociacija š. m. kovo 3 d. paklausime dėl informacijos nurodymo [...] Bendrovės prašiusi nurodyti būtent Taisyklių 48 p. nustatytus energijos tiekėjo (šiuo atveju AB „B“) reguliuojamos veiklos viešai skelbiamų sąnaudų straipsnius. Atkreiptinas Bendrovės dėmesys į tai, kad įmonės 2016 m. kovo 30 d. rašte Nr. SD-677 nurodytas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. gruodžio 27 d. nutarimo Nr. 03-761 „Dėl viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau - Nutarimas) 8 p. taip pat nustato, kad asmenys, vykdytys veiklą, kuriai reikalinga licencija, [...], ir (ar kuriems taikomos valstybės reguliuojamos kainos ir energetikos kontrolės komisijos viešai privalomos skelbti informacijos reikalavimai, savo interneto svetainėse privalo skelbti [...] ir kituose teisės aktuose nustatyta papildomą viešai skelbiamą informaciją.“

4.6.5. „[...] [Inspekcija] daro išvadą, kad AB „B“ nepagrįstai atsisakė Asociacijai nurodyti jos prašytą „nurodyti“ informaciją. [...] Bendrovė, gavusi Asociacijos paklausimą, [...] privalėjo vadovautis ne tik Taisyklių 46-48 p., kt. punktų imperatyviosiomis nuostatomis, reglamentuojančiomis informacijos, susijusios su energetikos veikla, pateikimą kitiems asmenims, Nutarimo 8 p. bet ir taikydama bei aiškindama teisės aktus, privalėjo vadovautis ir protingumo, sąžiningumo bei teisingumo principais.“

4.6.6. „Dėl šios išvados Jūs galite pateikti skundą savo pasirinkimu pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo trečiojo skirsnio „Administracinė procedūra“ nuostatas administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui įstatymų nustatyta tvarka.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 ir 20 straipsniais, Seimo kontrolierius dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių kreipėsi į **Komisiją ir Inspekciją.**

6. Iš Komisijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

6.1. „[...] [...] 2016 m. birželio 2 d. raštą Nr. 106 V „Dėl akcinės bendrovės „B“ generalinio direktoriaus C 2016-03-30 rašto Nr. SD-677 „Dėl informacijos pateikimo“ pagrįstumo, atitikimo įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimams“ (toliau - Kreipimasis) Komisija gavo 2016 m. birželio 3 d. paštu. Nagrinėti Kreipimasi buvo pavesta Šilumos ir vandens departamento Šilumos skyriaus vyriausiajam specialistui Aivarui Ciesiūnui.“

6.2. „Komisija, gavusi Kreipimąsi, išnagrinėjo jame pateiktą informaciją, aplinkybes bei Asociacijos prašymą. Atitinkamai įvertinusi Komisijai teisės aktuose suteiktą kompetenciją ir atsižvelgusi į Kreipimosi turinį, jame prašomos informacijos pobūdį, prašomai informacijai taikomą teisinį reglamentavimą, parengė ir pateikė Asociacijai atsakymą.“

6.3. „Komisija, gavusi Asociacijos Kreipimąsi ir įvertinusi Asociacijos pateiktą informaciją bei išdėstyta prašymą Komisijai įvertinti AB „B“ (toliau - Bendrovė) pateikto atsakymo išsamumą, į Bendrovę nesikreipė, nes, Komisijos vertinimu, Kreipimosi nagrinėjimui nebuvo reikalinga gauti jokios papildomos informacijos. Pažymėtina, kad Kreipimosi paskutinėje pastraipoje išdėstytas Asociacijos prašymas patikrinti ir įvertinti, ar Bendrovė tinkamai ir pagrįstai, tai yra išsamiai ir tiksliai, atsakė į Asociacijos klausimus, buvo vertinamas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (toliau - Įstatymas) 8 straipsnio 9 dalies, kurioje yra nustatytos Komisijos funkcijos ir kompetencija, kontekste. Išanalizavus Kreipimąsi, buvo nustatyta, kad Kreipimosi dalykas nepatenka į Komisijos kompetenciją, todėl nebuvo poreikio kreiptis į Bendrovę su prašymu pateikti papildomą informaciją.“

6.4. „Komisija savo atsakyme Asociacijai (2016 m. liepos 5 d. raštas R2-(Š)-1772) akcentavo, kad Komisija yra nacionalinė reguliavimo institucija, atliekanti energetikos srityje veikiančių subjektų veiklos reguliavimo ir valstybinę energetikos priežiūrą, kurios funkcijas apibrėžia Įstatymas bei atskirus sektorius reglamentuojantys teisės aktai. [...]“

6.5. „[...] Įstatymo 8 straipsnio 9 dalies 17 punkte nurodyta Komisijos funkcija tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą, nepažeidžiant komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų apima būtent energetikos įmonių viešai skelbiamą teisės aktuose numatytą informaciją. Atitinkamai Komisija 2013 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. O3-761 „Dėl Viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtino Viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašą (toliau - Aprašas), kurio nuostatos taikomos visiems ūkio subjektams, vykdančiams reguliuojamą veiklą. Remiantis Aprašo 7 punktu, į Aprašo taikymo sritį patenkantys ūkio subjektai yra įpareigoti savo internete svetainėse skelbti bei, įvykus pasikeitimams, nedelsiant, bet ne vėliau nei per 5 darbo dienas, atnaujinti informaciją apie reguliuojamą veiklą: paslaugų teikimo kainas (Aprašo 7.3 papunktis), kainų ir tarifų struktūrą, jei kainos yra reguliuojamos (Aprašo 7.4 papunktis), reguliuojamos veiklos sąnaudas, jei kainos yra reguliuojamos (Aprašo 7.6 papunktis) bei kitą su reguliuojama veikla susijusią viešai skelbtiną informaciją. [...]. Tuo pačiu atkreiptinas dėmesys, kad Komisija periodiškai atlieka Aprašo reikalavimų laikymosi kontrolę, o asmenys, pažeidę Aprašo nuostatas, atsako teisės aktų nustatyta tvarka. [...]“

6.6. „[...] atsižvelgiant į įstatyminių reglamentavimų, Komisiją pagal savo kompetenciją gali vertinti energetikos įmonių atsakymų vartotojams teisingumą ir pagrįstumą tik ta apimtimi, kiek šie atsakymai susiję su įmonės vykdoma licencijuojama veikla, pavyzdžiui, Šilumos kainų nustatymo metodikos, patvirtintos 2009 m. liepos 8 d. Komisijos nutarimu Nr. O3-96, nuostatų taikymu. Vis dėlto, įstatyminis reglamentavimas nesuteikia Komisijai kompetencijos vertinti energetikos įmonių vartotojams pagal jų konkrečius prašymus teiktinos informacijos išsamumo, pateikimo formos ar turinio atitikimo klausėjo reikalavimams.“

6.7. „Komisija atsakymą Asociacijai pateikė per 22 darbo dienas. Atsakymas pateikimas viršijo Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose,

įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, 35 punkte nustatytą 20 darbo dienų terminą, kadangi atsakingas darbuotojas tuo pačiu metu Asociacijai rengė ne vieną atsakymą, taip pat atliko kitas darbuotojo pareigybės aprašyme numatytas funkcijas. Atkreiptinas dėmesys, kad vien 2016 m. gegužės - birželio mėn. Asociacija Komisijai pateikė 7 paklausimus. [...].“

6.8. „Komisija, atsižvelgdama į Komisijoje gaunamų Asociacijos paklausimų skaičių, Komisijos 2016 m. birželio 29 d. rašte Nr. R2-(T)-1726 išdėstytas aplinkybes bei siekdama efektyviau spręsti ginčus tarp Asociacijos ir Bendrovės, 2016 m. liepos 19 d. organizavo susitikimą su Asociacijos ir Bendrovės atstovais. Susitikimo metu buvo siekiama įsigilinti į Asociacijos paklausimų esmę, suprasti, koku tikslu prašoma informacija, įvertinti, kaip Komisija ir Bendrovė gali padėti Asociacijai atstovauti vartotojų interesus. Minėto susitikimo metu taip pat buvo aptarti Šiaulių miesto energetinių paslaugų vartotojų interesai, dar kartą aptartos Bendrovės pareigos ir galimybės teikti Asociacijai jos prašomą informaciją. Komisija pasirengusi toliau bendradarbiauti su Asociacija bei Bendrove, siekiant užtikrinti vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugą bei teikti konsultacijas Asociacijai Komisijos kompetencijos klausimais.“

7. Iš Inspekcijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

7.1. „[...] Inspekcijoje vartotojų ginčai yra nagrinėjami vadovaujantis Inspekcijos viršininko 2016 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. 1V-39 „Dėl vartotojų prašymų nagrinėti vartojimo ginčą Valstybinėje energetikos inspekcijoje prie Energetikos ministerijos nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintomis Vartotojų prašymų nagrinėti vartojimo ginčą Valstybinėje energetikos inspekcijoje prie Energetikos ministerijos nagrinėjimo tvarkos aprašu su vėlesniais šio įsakymo pakeitimais. Inspekcijoje nagrinėjant vartotojų ginčus taip pat yra vadovujamasi ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-382 „Dėl vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūros taisyklių patvirtinimo“ patvirtintomis Vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūromis. [...].“

7.2. „Asociacijos [2016 metų] birželio 9 d. raštas Nr. 109 V Inspekcijoje buvo gautas [2016 metų] birželio 13 d. (VEI 2016-06-13 reg. Nr. 1R-2290). Raštas Inspekcijai buvo atsiųstas paštu. Inspekcijos viršininko rezoliucija „Paruošti išaiškinimą“ (dokumentų valdymo sistemoje DocLogix) atsakyti į minėtą raštą buvo pavesta Teisės ir personalo skyriaus vedėjai Jolantai Songailienei, kuri rezoliucija „Vykdyti“ atsakyti į Asociacijos [2016 metų] birželio 9 d. raštą Nr. 109 V pavedė Teisės ir personalo skyriaus vyriausiajai specialistei Renatai Šeškevičienei. [...].“

7.3. „Inspekcija pagal kompetenciją išnagrinėjo Asociacijos prašymą, patikrino Bendrovės pateiktą Asociacijai informaciją ir vadovaudamasi Taisyklių 53 p. pateikė išvadas. [...].“

7.4. „Inspekcija, gavusi Asociacijos [2016 metų] birželio 9 d. raštą Nr. 109 V, nesikreipė į AB „B“ dėl rašto nagrinėjimui reikalingos informacijos pateikimo.“

7.5. „[...] Inspekcija Asociacijos [2016 metų] birželio 9 d. raštą Nr. 109 V, kuriuo buvo prašoma patikrinti ir įvertinti, ar AB „B“ tinkamai ir pagrįstai, t. y. išsamiai ir tiksliai, laikydamosi Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų įstatyme, įskaitant šio įstatymo 4 str. 1 ir 2 d., numatytų reikalavimų LR įstatymuose, kituose teisės aktuose numatytų reikalavimų, atsakė į Asociacijos 2016 m. kovo 3 d. raštą Nr. 49 SE „Dėl akcinės bendrovės „B“ 2014 metų sąlygiškai pastovių ir bendrųjų (veiklos) sąnaudų“, nagrinėjo (vertino AB „B“ 2016 m. kovo 30 d. raštu Nr. SD-677 „Dėl informacijos pateikimo“ pateiktą informaciją) vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1-145 „Dėl informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklių patvirtinimo“ patvirtintomis Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklėmis (toliau - Taisyklės). [...].“

7.6. „Inspekcija nekonstatavo, kad tarp Asociacijos ir AB „B“ yra ginčas dėl informacijos pateikimo.“

7.7. „Inspekcija, nagrinėdama Asociacijos [2016 metų] birželio 9 d. raštą Nr. 109 V, pagal kompetenciją vertino AB „B“ 2016 m. kovo 30 d. raštu Nr. SD-677 „Dėl informacijos pateikimo“ pateiktą informaciją. Kadangi Asociacija [2016 metų] kovo 3 d. paklausime Bendrovei nenurodė, kur ji prašiusi „nurodyti“ jos nurodytą (prašomą) informaciją, nenurodė, jog ją prašo būtinai nurodyti „B“ tinklalapyje, nors kovo 3 d. rašte ir nurodo (kalba) apie tinklalapyje 2013 ir 2014 m. nurodytą informaciją. Inspekcija pagrįstai padarė išvadą, kad Bendrovė privalėjo vadovautis Taisyklių 46-48 p. imperatyviosiomis nuostatomis, reglamentuojančiomis informacijos, susijusios su energetikos veikla, pateikimą trečiosioms šalims, ir nurodyti Asociacijos [2016 metų] kovo 3 d. rašte prašomą nurodyti informaciją. [...]“

7.8. „Inspekcija dėl Asociacijos [2016 metų] birželio 9 d. rašto Nr. 109 V raštu nesikreipė metodinės pagalbos į kitas valstybines institucijas (įstaigas). Minėta, kad informacijos, susijusios su energetikos veikla, valstybės, savivaldybių institucijoms ir (ar) kitiems asmenims teikimo tvarką, apimtį, sąlygas ir klausėjų, teikėjų ir (ar) kitų asmenų santykius reglamentuoja Taisyklės. Taisyklių 1 p. nustato, kad Taisyklės taikomos energetikos įmonėms, valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir kitiems asmenims. Taisyklių 46-47 p. imperatyviai nustato, kad energijos tiekėjų informacija apie reguliuojamos veiklos sąnaudas yra vieša ir kad minėta informacija yra viešai skelbiama energijos tiekėjo interneto svetainėje. Taisyklių 48 p. nustato energijos tiekėjų reguliuojamos veiklos skelbiamų sąnaudų straipsnių sąrašą. [...]“

7.9. „Taisyklių 53 p. imperatyviai nustato, kad Inspekcija, gavusi klausėjo ir (ar) galutinio energijos vartotojo prašymą patikrinti iš tiekėjo gautą informaciją, per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos patikrina informaciją ir pateikia išvadas, jei informacijos pobūdis atitinka jos kompetenciją. Inspekcija pagal kompetenciją patikrinusi (įvertinusi) Bendrovės 2016 m. kovo 30 d. rašte Nr. SD-677 „Dėl informacijos pateikimo“ pateiktos Asociacijai informacijos atitiktį norminių teisės aktų reikalavimams, šiuo atveju Taisyklių 46-48 p., nustatė, kad Bendrovė privalėjo vadovautis Taisyklių 46-48 p., reglamentuojančiais informacijos, susijusios su energetikos veikla, pateikimą trečiosioms šalims, ir nurodyti Asociacijos [2016 metų] kovo 3 d. rašte prašomą nurodyti informaciją.“

7.10. „Inspekcija, vadovaudamasi Taisyklių 53 p., pateikė išvadą, kad AB „B“ nepagrįstai atsisakė Asociacijai nurodyti jos prašytą „nurodyti“ informaciją, kad Bendrovė privalėjo vadovautis ne tik Taisyklių 46-48 p., Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. gruodžio 27 d. nutarimo Nr. 03-761 „Dėl viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ 8 p., bet, taikydama bei aiškindama teisės aktus, taip pat vadovautis ir protingumo, sąžiningumo bei teisingumo principais. [...].“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

8.1. **Istatymai:**

8.1.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

2 straipsnio 1 dalis – „**Biurokratizmas** – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi neraikalingu ar išgalvotu formalumu, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

12 straipsnio 1 dalis – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų

piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

8.1.2. *Teisėkūros pagrindų įstatyme* nustatyta:

3 *straipsnio 2 dalis* – „Teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais: [...]; 6) *aiškumo*, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas; [...].“

8.1.3. *Energetikos įstatyme* nustatyta:

8 *straipsnio 1 dalis* – „Energetikos srityje veikiančių subjektų veiklą reguliuoja ir valstybinę energetikos priežiūrą atlieka Komisija. Komisija yra Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose visuomeninius santykius energetikos sektoriuje, numatyta nacionalinė reguliavimo institucija.“

8 *straipsnio 9 dalis* – „Komisija atlieka šias funkcijas: [...]; 16) ne rečiau kaip kartą per metus skelbia rekomendacijas, susijusias su paslaugų energetikos sektoriuje kainų atitiktimi skaidrumo, nediskriminavimo ir kitiems teisės aktų nustatytiems reikalavimams, ir teikia jas Konkurencijos tarybai; 17) teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją turi teisę tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą, nepažeisdama komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų; [...].“

9 *straipsnio 1 dalis* – „Valstybinė energetikos inspekcija teisės aktų nustatyta tvarka atlieka valstybinę energetikos kontrolę. Energetikos objektų ir įrenginių valstybinė kontrolė atliekama visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, neatsižvelgiant į jų nuosavybės valdymo formą.“

9 *straipsnio 3 dalis* – „Valstybinė energetikos inspekcija: [...]; 9) teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją turi teisę tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą, nepažeisdama komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų; [...].“

25 *straipsnio 1 dalis* – „Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos joms pavestoms funkcijoms atlikti turi teisę iš energetikos įmonių gauti reikiamą informaciją. Energetikos įmonės Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka teikia informaciją valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra suteikiama teisė gauti tokią informaciją.“

25 *straipsnio 5 dalis* – „Energetikos įmonių informacija apie sąnaudas, susijusias su teisės aktų nustatyta tvarka licencijuojama veikla arba su veikla, kuriai taikomos valstybės reguliuojamos kainos, yra vieša. Energetikos įmonės, kurios vykdo licencijuojamą veiklą arba kurių teikiamų paslaugų kainos yra valstybės reguliuojamos, viešai skelbia įmonių valdymo organų nariams nustatytą darbo užmokestį ir kitas su valdymo organų narių funkcijomis susijusias išmokas.“

34¹ *straipsnis* – „[...]. 3. Komisija pagal šiame ir atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytą kompetenciją nagrinėja skundus dėl energetikos įmonių atliekamo energijos tiekimo, skirstymo, perdavimo, laikymo ar neveikimo, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ar (ir) sistemomis nesuteikimo ir kitų teisės aktuose nustatytų reguliuojamos energetikos veiklos reikalavimų laikymosi.. [...].“

8.1.4. *Akcinių bendrovių įstatyme* nustatyta:

33 *straipsnio 1 dalis* – „Valdyba yra kolegialus bendrovės valdymo organas.“

34 *straipsnio 3 dalis* – „Valdyba nustato informaciją, kuri laikoma bendrovės komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija. Komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija negali būti laikoma informacija, kuri pagal šį ir kitus įstatymus turi būti vieša.“

8.1.5. *Viešojo administravimo įstatyme* nustatyta:

3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti

viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]; 5) *tarnybinės pagalbos*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektai, rengdami administracinius sprendimus, prireikus teikia vienas kitam reikalingą informacinę ir kitokią pagalbą; 12) *naujovių ir atvirumo permainingoms principas*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas turi ieškoti naujų ir veiksmingų būdų, kaip spręsti problemas, ir nuolat mokytis iš gerosios patirties pavyzdžių.”

8.2. Kiti teisės aktai:

8.2.1. Vyriausybės 2002-11-07 nutarimu Nr. 1747 (Vyriausybės 2012-06-13 nutarimo Nr. 696 redakcija) patvirtintuose *Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nuostatuose* reglamentuojama:

10 punktas – „[...], Komisija atlieka šias funkcijas: [...]; 10.47. konsultuojasi ir glaudžiai bendradarbiauja su Energetikos ministerija, Konkurencijos taryba, kitomis valstybės ir (ar) savivaldybių institucijomis, įmonėmis, įstaigomis ir organizacijomis, [...]; [...].“

11 punktas – „Komisija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų ir atlikdama jos kompetencijai priskirtas funkcijas, turi teisės aktuose nustatytas teises: [...]; 11.2. gauti iš valstybės institucijų, įskaitant ir jų turimą Europos Sąjungos institucijų bei kitų valstybių narių disponuojamą informaciją, ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, įmonių, kurioms kainas ar tarifus nustato (derina) Komisija, visą informaciją, būtiną įstatymų nustatytoms pareigoms atlikti; 11.3. teikti Vyriausybei, Energetikos ministerijai, savivaldybėms pasiūlymus dėl reguliuojamos energetikos įmonių veiklos; [...]; 11.7. teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą, nepažeisdama komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų.

8.2.2. Energetikos ministro 2010-05-19 įsakymu Nr. 1-145 patvirtintose *Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklėse (redakcija, galiojusi nuo 2014-07-19 iki 2015-01-01)* buvo reglamentuojama:

46 punktas – „Energinės tiekėjų informacija apie reguliuojamos veiklos sąnaudas yra vieša.“

47 punktas – „Energinės tiekėjas Taisyklių 46 punkte nurodytą informaciją savo nustatyta tvarka viešai paskelbia interneto svetainėje ir (ar) visuomenės informavimo priemonėse.“

48 punktas - „Energinės tiekėjų reguliuojamos veiklos vieši yra šie sąnaudų straipsniai: 48.1. energijos (šilumos, dujų ir elektros) pirkimo sąnaudos; 48.2. materialinės ir joms prilygintos sąnaudos; 48.3. ilgalaikio turto nusidėvėjimas ir amortizacija; 48.4. darbo apmokėjimas; 48.5. darbuotojų socialinis draudimas; 48.6. technologinės sąnaudos ir komerciniai nuostoliai; 48.7. mokesčiai; 48.8. palūkanos.

Skelbiant reguliuojamos veiklos sąnaudas turi būti nurodoma, kokius planuojama perduoti, paskirstyti ir perduoti energijos kiekius, taip pat kokie energijos kiekiai yra perduoti, paskirstyti ir perduoti.“

8.2.3. Energetikos ministro 2010-05-19 įsakymu Nr. 1-145 patvirtintose *Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklėse (aktuali redakcija)* reglamentuojama:

45 punktas – „Galutiniams energijos vartotojams teikiamos informacijos kontrolę atlieka Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos (toliau – Inspekcija).“

46 punktas – „Energinės tiekėjų informacija apie reguliuojamos veiklos sąnaudas yra vieša.“

48 punktas – „Energinės tiekėjų reguliuojamos veiklos vieši yra šie sąnaudų straipsniai: 48.1. energijos ir (ar) kuro pirkimo sąnaudos; išigyto biokuro sąnaudos yra išreiškiamos nurodant pirko kuro rūšį, sąlyginio kuro kiekį (tne), kainą su transportavimo kaštais (eur/tne); 48.2. materialinės ir joms prilygintos sąnaudos; 48.3. ilgalaikio turto nusidėvėjimas ir amortizacija; 48.4. darbo apmokėjimas; 48.5. darbuotojų socialinis draudimas; 48.6. technologinės sąnaudos ir komerciniai

nuostoliai; 48.7. mokesčiai; 48.8. palūkanos.

Skelbiant reguliuojamos veiklos sąnaudas turi būti nurodoma, kokius planuojama perduoti, paskirstyti ir perduoti energijos kiekius, taip pat kokie energijos kiekiai yra perduoti, paskirstyti ir perduoti.“

52 *punktas* – „Inspekcija pagal kompetenciją turi teisę tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą.“

53 *punktas* – „Inspekcija, gavusi klausėjo ir (ar) galutinio energijos vartotojo prašymą patikrinti iš teikėjo gautą informaciją, per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos patikrina informaciją ir pateikia išvadas, jei informacijos pobūdis atitinka jos kompetenciją. Jeigu dėl objektyvių priežasčių per šį terminą Inspekcija negali pateikti išvadų, šis terminas gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų.“

8.2.4. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. O3-373 patvirtintose 2015 m. rekomendacijose, susijusiose su paslaugų energetikos sektoriuje kainų atitiktimi skaidrumo, nediskriminavimo ir kitiems teisės aktų nustatytiems reikalavimams, reglamentuojama:

„1. Rekomendacijų priežastis. [...]. Komisija, vadovaudamasi Viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašu, patvirtintu Komisijos 2013 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. O3-761 „Dėl Viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), bei Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. 1-145 „Dėl Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), atliko viešai privalomos skelbti informacijos vertinimą (toliau – Vertinimas). Atliktas Vertinimas parodė, kad ūkio subjektai ne visada interneto svetainėje tiksliai skelbia Apraše ir Taisyklėse apibrėžtą viešai privalomą skelbti informaciją arba tą daro tik iš dalies. Be to, ūkio subjektai skelbdami informaciją kai kurias teisės aktų nuostatas ir reikalavimus interpretuoja skirtingai.“

„2. Rekomendacijų tikslas. Šiomis Rekomendacijomis Komisija siekia padėti ūkio subjektams, įpareigotiems Aprašo reikalavimais, skelbti viešai privalomą skelbti informaciją savo, savivaldybių ar Komisijos interneto svetainėje bei suprasti ir vieningai vertinti informacijos skelbimo apimtį, tvarką ir sąlygas, kaip tai numato atitinkami Aprašo punktai.“

„**Rekomendacija Nr. 5.: Informacijos apie sąnaudas skelbimas optimalia apimtimi**. [...]. Elektros energijos, gamtinių dujų ir šilumos sektoriuose veikiantiems ūkio subjektams rekomenduojama skelbiant informaciją apie patiriamas sąnaudas išskirti veiklos sąnaudas pagal atskiras reguliuojamas veiklas laikantis tokių teisės aktų reikalavimų kaip:

Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklėmis;

Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo aprašas;

Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo aprašas;

Šilumos kainų nustatymo metodika, patvirtinta Komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 „Dėl šilumos kainų nustatymo metodikos“. [...].“

8.2.5. Energetikos ministro 2016-07-26 įsakymu Nr. 1-209 patvirtintuose *Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatuose* reglamentuojama:

2 *punktas* – „Inspekcijos veiklos paskirtis – vykdyti valstybinę energetikos kontrolę, neatsižvelgiant į nuosavybės valdymo formą, siekiant užtikrinti patikimą, efektyvią ir saugią energijos išteklių ir energijos gamybą, tiekimą ir vartojimą bei kontroliuoti valstybės ir rezervines energijos išteklių atsargas.“

10 *punktas* – „Inspekcija, [...], vykdo šias funkcijas: [...]; 10.9. konsultuoja ir teikia informaciją fiziniams ir juridiniams asmenims Inspekcijos kompetencijos klausimais; 10.10. atlieka

galutiniams energijos vartotojams teikiamos informacijos kontrolę; [...];

11 punktas – „Inspekcija, siekdama įgyvendinti jai Nuostatų 9.2 papunktyje nustatytus veiklos tikslus, vykdo šias funkcijas: 11.1. pagal kompetenciją rengia ir priima teisės aktus, taip pat dalyvauja rengiant teisės aktų projektus, susijusius su valstybine energetikos kontrolė; [...]; 11.4. bendradarbiauja su kitų valstybių institucijomis bei tarptautinėmis organizacijomis, susijusiomis su valstybine energetikos kontrolė; 11.5. teisės aktų nustatyta tvarka teikia informaciją (apžvalgą) Energetikos ministerijai bei kitoms suinteresuotoms valstybės institucijoms apie Lietuvos energetikos įrenginių eksploatavimo būklę.“

8.2.6. Komisijos 2013-12-27 nutarimu Nr. O3-761 patvirtintame *Viešai skelbiamos informacijos tvarkos apraše* reglamentuojama:

1 punktas – „Viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja asmenų, vykdančių veiklą, kuriai reikalinga licencija, leidimas, ir (ar) kuriems taikomos valstybės reguliuojamos kainos, taip pat nepriklausomų šilumos gamintojų (toliau – Asmenys) ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) viešai privalomos skelbti informacijos reikalavimus.“

5 punktas – „Asmenų interneto svetainėse turi būti skelbiama tik aktuali ir teisinga Apraše nurodyta informacija. [...]“

7 punktas – „Asmenys (išskyrus asmenis, turinčius gamtinių dujų rinkos operatoriaus licenciją, energijos išteklių biržos operatoriaus licenciją ar vykdančius elektros biržos operatoriaus veiklą, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje veikiančius asmenis ir nepriklausomus šilumos gamintojus) savo interneto svetainėse skelbia bei, įvykus pasikeitimams, nedelsdami, bet ne vėliau nei per 5 darbo dienas, jeigu Aprašo 3 punkte nurodyti teisės aktai nenustato kitaip, apie reguliuojamą veiklą atnaujina tokią informaciją: [...]; 7.6. reguliuojamos veiklos sąnaudas, jei kainos yra reguliuojamos; [...]“

8.2.7. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (Vyriausybės 2015-08-26 nutarimo Nr. 913 redakcija) patvirtintose *Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* reglamentuojama:

34 punktas - „Asmenų prašymai, išskyrus asmenų prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tuoj pat, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo užregistravimo institucijoje.“

8.2.8. Vyriausybės 2009-02-11 nutarimu Nr. 86 patvirtintuose *Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatuose* reglamentuojama:

6 punktas – „Energetikos ministerija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas: [...]; 6.4.13. rengia įstatymų ir kitų teisės aktų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, sprendimų ir rezoliucijų projektus Energetikos ministerijos kompetencijai priskirtais klausimais; [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004-12-13 nutarime, be kita ko, yra konstatavęs, jog:

„[...] Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais; kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami;

įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; teisės aktais negalima reikalauti neįmanomų dalykų (*lex non cogit ad impossibilia*); teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų galiojimas atgal neleidžiamas (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*); [...].
 [...] pagal Konstituciją su žmogaus teisių ir laisvių turinio apibrėžimu ar jų įgyvendinimo garantijų įtvirtinimu susijusį teisinį reguliavimą galima nustatyti tik įstatymu. [...].“

10. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

10.1. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta: „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

10.2. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016-09-16 apžvalgoje (Administracinė jurisprudencija. 2016, 30), be kita ko, nurodyta:

„Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija gerą administravimą įvardija kaip pagrindinę teisę. [...]. Administracinės taisyklės turi svarbią reikšmę įgyvendinant teisę, įskaitant ir teisę, susijusią su pagrindinių žmogaus teisių apsauga. Administracinė teisė savaime yra svarbus teisių apsaugos veiksnys. Antai, teisė būti išklaustam ir pareiga surinkti pakankamai informacijos (prieš priimančią sprendimą) yra neatsiejama įvairių materialiuju teisių, laiduojamų nacionalinių konstitucijų ir įstatymų, įgyvendinimo dalis. Todėl šios taisyklės gali veikti kaip priemonė tikslui - materialiuju teisių įgyvendinimui konkrečioje situacijoje - pasiekti. [...]. Geras administravimas, įtvirtintas kaip asmenų subjektinė teisė, viešojo administravimo subjektus ne tik įpareigoja paisyti teisinių reikalavimų, bet taip pat suteikia asmenims šios teisės įgyvendinamumo garantiją jų santykiuose su administraciniais organais (Wakefield 2007, 58-59). [...].“

Tyrimo išvados

11. Atsižvelgiant į tyrimo metu nustatytas aplinkybes, išvados teikiamos Komisijos ir Inspekcijos pareigūnų veiksmus vertinant atskirai šiais aspektais:

11.1. dėl Komisijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus Asociacijos (Pareiškėjo) kreipimąsi raštu;

11.2. dėl Inspekcijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus Asociacijos (Pareiškėjo) kreipimąsi raštu.

*Dėl Komisijos pareigūnų veiksmų (neveikimo),
galimai netinkamai išnagrinėjus Asociacijos (Pareiškėjo) kreipimąsi raštu*

12. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–7 punktai), į teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 8 punkte, į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktiką, nurodytą pažymos 9 punkte, ir į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, nurodytą pažymos 10 punkte, konstatuotina:

12.1. visų pirma pažymėtina, kad Asociacija (Pareiškėjas) 2016-03-03 raštu Nr. 49 SE kreipėsi į akcinę bendrovės „B“ (toliau vadinama – ir Bendrovė) generalinį direktorių, prašydamas pateikti Pareiškėjui informaciją, susijusią su Bendrovės 2014 metų bendrosiomis (veiklos) sąnaudomis ir sąlygiškai pastoviomis sąnaudomis (pažymos 4.1.3 punktas).

12.2. Bendrovė 2016-03-30 raštu Nr. SD-677, be kita ko, informavo Pareiškėją, jog „[...] prašomai informacijai viešas pobūdis teisės aktuose nenumatytas“, ir kad „[...] Bendrovė praneša, kad neviešins šios informacijos“. Minėtame 2016-03-30 rašte Bendrovė taip pat nurodė, jog šis atsakymas išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka gali būti skundžiamas Komisijai (pažymos 4.2 punktas).

12.3. Komisija 2016-06-03 gavo Asociacijos (Pareiškėjo) 2016-06-02 kreipimąsi raštu Nr. 106 V (toliau vadinama – 2016-06-02 Kreipimasis), kuriuo buvo prašoma „[...] patikrinti ir įvertinti, ar akcinės bendrovės „B“ generalinis direktorius C tinkamai ir pagrįstai, t. y. išsamiai ir tiksliai, t. y. laikydamasis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme, įskaitant šio įstatymo 4 str. 1 ir 2, numatytų reikalavimų, kituose LR įstatymuose, kituose teisės aktuose numatytų reikalavimų, atsakė į [Asociacijos] 2016-03-03 raštą Nr. 49 SE [...]“ (pažymos 4.3 ir 6.1 punktai).

12.4. Atsižvelgdama į gautą 2016-06-02 Kreipimąsi, Komisija 2016-07-05 raštu Nr. R2-(Š)-1772 informavo Asociaciją (Pareiškėją), jog „[...] Komisija pagal kompetenciją nėra įgaliota vertinti energetikos įmonių vartotojams pagal jų konkrečius prašymus teiktinos informacijos pagrįstumo ir teisingumo, todėl Komisija negali pagrįsti arba paneigti Asociacijos prašyme nurodytų teiginių, jog Bendrovės atsakymas apie Bendrovės veiklos finansinius rezultatus neatitiko teisės aktų nustatytą turinio bei formos reikalavimų“ (pažymos 4.4.2 punktas).

12.5. Pareiškėjas kreipėsi į Seimo kontrolierių dėl Komisijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus 2016-06-02 Kreipimąsi.

12.6. Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į Komisiją.

13. Vadovaujantis Energetikos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies nuostatomis, **Komisija** reguliuoja energetikos srityje veikiančių subjektų veiklą ir atlieka valstybinę energetikos priežiūrą. Remiantis to paties teisės akto 8 straipsnio 9 dalies 16 punkte įtvirtintomis teisės normomis, **Komisija ne rečiau kaip kartą per metus skelbia rekomendacijas, susijusias su paslaugų energetikos sektoriuje kainų atitiktimi skaidrumo, nediskriminavimo ir kitiems teisės aktų nustatytiems reikalavimams, ir teikia jas Konkurencijos tarybai.** Šiame kontekste pažymėtina, kad Komisija pagal

kompetenciją atlikti viešai privalomos skelbti informacijos vertinimą, kuris parodė, kad ūkio subjektai ne visada interneto svetainėje tiksliai skelbia Apraše ir Taisyklėse apibrėžtą viešai privalomą skelbti informaciją arba tą daro tik iš dalies. Komisija pažymėjo, jog ūkio subjektai skelbdami informaciją kai kurias teisės aktų nuostatas ir reikalavimus interpretuoja skirtingai. Komisija savo 2015 metų rekomendacijose, susijusiose su paslaugų energetikos sektoriuje kainų atitiktimi skaidrumo, nediskriminavimo ir kitiems teisės aktų nustatytiems reikalavimams, nurodė, kad elektros energijos, gamtinių dujų ir šilumos sektoriuose veikiantiems ūkio subjektams rekomenduojama skelbiant informaciją apie patiriamas sąnaudas išskirti veiklos sąnaudas pagal atskiras reguliuojamas veiklas laikantis teisės aktų reikalavimų (pažymos 8.2.4 punktas)

14. Vadovaujantis Energetikos įstatymo 8 straipsnio 9 dalies 17 punkto nuostatomis, Komisija teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją turi teisę tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą, nepažeisdama komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų.

Seimo kontrolierius taip pat pažymi, jog Energetikos įstatymo 25 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog energetikos įmonės Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka teikia informaciją valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra suteikiama teisė gauti tokią informaciją. Energetikos įmonių informacija apie sąnaudas, susijusias su teisės aktų nustatyta tvarka licencijuojama veikla arba su veikla, kuriai taikomos valstybės reguliuojamos kainos, yra vieša. Energetikos įmonės, kurios vykdo licencijuojamą veiklą arba kurių teikiamų paslaugų kainos yra valstybės reguliuojamos, viešai skelbia įmonių valdymo organų nariams nustatytą darbo užmokestį ir kitas su valdymo organų narių funkcijomis susijusias išmokas (Energetikos įstatymo 25 straipsnio 5 dalis). Informacijos, susijusios su energetikos veikla, teikimo valstybės, savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir (ar) kitiems asmenims taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) 46 punkte įtvirtinta nuostata, kuria vadovaujantis, energijos tiekėjų (šiuo konkrečiu atveju – Bendrovės) informacija apie reguliuojamos veiklos sąnaudas yra vieša. Vadovaujantis to paties teisės akto 48 punkto teisės normomis, energijos tiekėjų reguliuojamos veiklos vieši yra šie sąnaudų straipsniai: energijos ir (ar) kuro pirkimo sąnaudos; įsigyto biokuro sąnaudos yra išreiškiamos nurodant piršto kuro rūšį, sąlyginio kuro kiekį (tne), kainą su transportavimo kaštais (eur/tne); materialinės ir joms prilygintos sąnaudos; ilgalaikio turto nusidėvėjimas ir amortizacija; darbo apmokėjimas; darbuotojų socialinis draudimas; technologinės sąnaudos ir komerciniai nuostoliai; mokesčiai; palūkanos (pažymos 8.2.3 punktas). Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjo skunde nurodyta probleminė situacija yra susijusi su 2014 metų Bendrovės duomenimis (informacija, kuri susijusi su Bendrovės 2014 metų bendrosiomis (veiklos) sąnaudomis ir sąlygiškai pastoviomis sąnaudomis), Pareiškėjo skundo atveju tikslinga paminėti, jog Taisyklių redakcijos, galiojusios nuo 2014-07-19 iki 2015-01-01, 46 punkte taip pat buvo reglamentuojama, kad energijos tiekėjų informacija apie reguliuojamos veiklos sąnaudas yra vieša, o pagal 47 punkto nuostatas, energijos tiekėjas Taisyklių 46 punkte nurodytą informaciją savo nustatyta tvarka turėjo (turi) viešai paskelbti interneto svetainėje ir (ar) visuomenės informavimo priemonėse (pažymos 8.2.2 punktas).

Taip pat atkreiptinas dėmesys į Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 3 dalį, kurioje reglamentuojama, kad valdyba (kolegialus bendrovės valdymo organas) nustatyta nustato informaciją, kuri laikoma bendrovės komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija, tačiau komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija negali būti laikoma informacija, kuri pagal šį ir kitus įstatymus turi būti vieša.

Asmenų, vykdančių veiklą, kuriai reikalinga licencija, leidimas, ir (ar) kuriems taikomos valstybės reguliuojamos kainos, taip pat nepriklausomų šilumos gamintojų ir Komisijos viešai privalomos skelbti informacijos reikalavimus reglamentuoja Viešai skelbiamos informacijos tvarkos

aprašas (toliau vadinama – ir Aprašas). Vadovaujantis Aprašo 5 punktu, asmenų interneto svetainėse turi būti skelbiama tik aktuali ir teisinga Apraše nurodyta informacija. Kaip nurodyta to paties teisės akto 7.6 punkte, asmenys (*išskyrus asmenis, turinčius gamtinių dujų rinkos operatoriaus licenciją, energijos išteklių biržos operatoriaus licenciją ar vykdančius elektros biržos operatoriaus veiklą, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje veikiančius asmenis ir nepriklausomus šilumos gamintojus*) savo interneto svetainėse skelbia bei, įvykus pasikeitimams, nedelsdami, bet ne vėliau nei per 5 darbo dienas, jeigu Aprašo 3 punkte nurodyti teisės aktai nenustato kitaip, **apie reguliuojamą veiklą atnaujiną informaciją apie reguliuojamos veiklos sąnaudas, jei kainos yra reguliuojamos.**

15. Kaip reglamentuojama Energetikos įstatymo 34¹ straipsnio 3 dalyje, Komisija pagal šiame ir atskirus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytą kompetenciją nagrinėja skundus dėl energetikos įmonių atliekamo energijos tiekimo, skirstymo, perdavimo, laikymo ar neveikimo, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ar (ir) sistemomis nesuteikimo ir kitų teisės aktuose nustatytų reguliuojamos energetikos veiklos reikalavimų laikymosi.

Remiantis Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 12 punktais, viešojo administravimo subjektai (šiuo konkrečiu atveju – Komisija) savo veikloje, be kita ko, turi vadovautis *įstatymo viršenybės* principu, reiškiančiu, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, bei *naujovių ir atvirumo permainingoms* principu, reiškiančiu, kad viešojo administravimo subjektas turi ieškoti naujų ir veiksmingų būdų, kaip spręsti problemas, ir nuolat mokytis iš gerosios patirties pavyzdžių.

Tyrimo metu išnagrinėjus ir įvertinus surinktą informaciją, darytina išvada, jog Komisijos pareigūnų veiksmai (neveikimas), susiję su 2016-06-02 Kreipimosi nagrinėjimu ir atsakymo pagal kompetenciją teikimu, skundo tyrimo atveju laikytini buvę nepakankamais, dėl to buvo pažeista Pareiškėjo ir kitų Asociacijos narių teisė į gerą viešąjį administravimą, kadangi:

15.1. Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių 47 punkte įtvirtinta nuostata, pagal kurią atsakymai turi būti parengiami atsižvelgiant į prašymo *turinį*. Komisija 2016-07-05 raštu Nr. R2-(Š)-1772 Asociacijai pateiktame atsakyme, be kita ko, nurodė, jog dabartinis teisinis reglamentavimas nesuteikia Komisijai kompetencijos vertinti energetikos įmonių vartotojams pagal jų konkrečius prašymus teiktinos informacijos išsamumo, pateikimo formos ar turinio atitikimo klausėjo reikalavimams (pažymos 4.4.1), Seimo kontrolieriui tyrimo metu pateiktoje informacijoje Komisija taip pat pažymėjo, kad „[2016-06-02] Kreipimosi dalykas nepatenka į Komisijos kompetenciją“ (pažymos 6.3 punktas). Šiame kontekste Seimo kontrolierius akcentuoja, jog, kaip minėta aukščiau, **Komisija teisės aktų nustatyta tvarka pagal kompetenciją turi teisę tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą, nepažeisdama komercinė (gamybine) ar profesinė paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų.** Iš 2016-06-02 Kreipimosi turinio matyti, kad jame keliamas klausimas ne tik dėl energetikos įmonės (Bendrovės) darbuotojų galimai netinkamų veiksmų, susijusių su konkrečiu Asociacijos 2016-03-03 kreipimosi Nr. 49 SE nagrinėjimu ir 2016-03-30 atsakymo Nr. SD-677 suinteresuotiems asmenims teikimu, tačiau taip pat atkreiptas Komisijos dėmesys ir į galimai netinkamus Bendrovės darbuotojų veiksmus, sietinus su informacijos (duomenų), kuri galimai turi būti skelbiama viešai, nepaskelbimo. Seimo kontrolieriaus nuomone, Komisijai gavus 2016-06-02 Kreipimąsi ir įvertinus jo turinį, būtų buvę tikslinga pagal kompetenciją patikrinti, ar Bendrovė nepažeidė aktualių teisės aktų nuostatų, viešai nepaskelbdama informacijos, susijusios su Bendrovės 2014 metų bendrosiomis (veiklos) sąnaudomis ir sąlygiškai pastoviomis sąnaudomis, o atsakant į 2016-06-02 Kreipimąsi informuoti

Asociaciją (Pareiškėja) apie šio vertinimo (patikrinimo) rezultatus, tačiau dėl Seimo kontrolieriui nežinomų priežasčių Komisija to neatliko, 2016-06-02 Kreipimąsi išnagrinėjo formaliai (pažymos 8.1.1 punktas), kas vertintina kritiškai. Atsižvelgiant į tai, Seimo kontrolierius siūlo Komisijai pakartotinai išnagrinėti 2016-06-02 Kreipimąsi ir pateikti suinteresuotiems asmenims motyvuotą, aktualiomis teisės aktų nuostatomis ir faktinėmis aplinkybėmis pagrįstą atsakymą raštu (prireikus, įgyvendinant tarnybinio bendradarbiavimo principą, konsultuojantis su kitomis institucijomis).

15.2. Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte įtvirtintas *aiškumo* principas, reiškiantis, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo praktikoje taip pat yra pažymėjęs, jog „[...] *įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, [...]*“ (pažymos 9 punktas). Seimo kontrolierius pažymi, kad 2016-06-02 Kreipimesi keliamas klausimas susijęs su Bendrovės **2014 metų** duomenimis (informacija, kuri susijusi su Bendrovės 2014 metų bendrosiomis (veiklos) sąnaudomis ir sąlygiškai pastoviomis sąnaudomis). Seimo kontrolierius, Pareiškėjo skundo tyrimu metu išanalizavęs **aktualų** teisinį reglamentavimą, nustatė, jog dabartinis teisinis reguliavimas nenurodo laikotarpio, už kurį energetikos įmonės (įtraukiant ir Bendrovę) turi skelbti pagal teisės aktus viešai skelbtiną informaciją, susijusią su reguliuojamos veiklos sąnaudomis (pavyzdžiui, tik už paskutinius praėjusius finansinius metus, už paskutinius trejus finansinius metus ar pan.). Atsižvelgiant į tai, taip pat atkreipiant dėmesį į Pareiškėjo skunde keliamos problemos aktualumą visų vartotojų teisių apsaugai, taip pat į Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nuostatų 10.47 punktą, pagal kurį Komisija konsultuojasi ir glaudžiai bendradarbiauja su Energetikos ministerija, Konkurencijos taryba, kitomis valstybės ir (ar) savivaldybių institucijomis, įmonėmis, įstaigomis ir organizacijomis, taip pat siekiant išvengti panašių situacijų pasikartojimo ateityje ir įgyvendinti aukščiau minėtą naujovių ir atvirumo permainingoms principą, manytina, **būtų buvę tikslinga, jog Komisija, gavusi 2016-06-02 Kreipimąsi ir žinojusi apie dabartinio teisinio reglamentavimo trūkumus, pagal kompetenciją būtų kreipusis į atitinkamas institucijas dabartinio teisinio reguliavimo tikslinimo poreikiui spręsti, tačiau to nepadarė.**

15.3. Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių 34 punkte nurodyta, jog asmenų prašymai, išskyrus asmenų prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tuoj pat, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo užregistravimo institucijoje. Kaip minėta aukščiau, tyrimo metu buvo nustatyta, kad Komisija 2016-06-02 Kreipimąsi gavo 2016-06-03, o atsakymą pateikė 2016-07-05 raštu Nr. R2-(Š)-1772. Darytina išvada, jog Komisija atsakymą Asociacijai (Pareiškėjui) pateikė pažeidžiant 20 darbo dienų terminą. **Atsižvelgiant į tai, siūlytina Komisijai imtis priemonių, jog ateityje, nagrinėjant pareiškėjų kreipimusis, atsakymai pareiškėjams būtų teikiami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų.**

16. Apibendrinant, konstatuotina, kad Pareiškėjo skundo dalis dėl Komisijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), netinkamai išnagrinėjus 2016-06-02 Kreipimąsi raštu, pripažintina pagrįsta.

*Dėl Inspekcijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo),
galimai netinkamai išnagrinėjus Asociacijos (Pareiškėjo) kreipimąsi raštu*

17. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–7 punktai), į teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 8 punkte, į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktiką, nurodytą pažymos 9 punkte, ir į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką,

nurodytą pažymos 10 punkte, konstatuotina:

17.1. Inspekcija 2016-06-13 gavo Asociacijos (Pareiškėjo) 2016-06-09 kreipimąsi Nr. 109 V (toliau vadinama 2016-06-09 Kreipimąsi), kuriuo buvo prašoma „patikrinti ir įvertinti, ar akcinės bendrovės „B“ generalinis direktorius C tinkamai ir pagrįstai, t. y. išsamiai ir tiksliai, [...], atsakė į [Asociacijos] 2016-03-03 raštą Nr. 49 SE „Dėl akcinės bendrovės „B“ 2014 metų sąlygiškai pastovių ir bendrųjų (veiklos) sąnaudų“ (pažymos 4.5 ir 7.2 punktai).

17.2. Atsižvelgdama į gautą 2016-06-09 Kreipimąsi, Inspekcija 2016-06-23 raštu Nr. 2R-1985 informavo Asociaciją (Pareiškėją), jog pagal kompetenciją išnagrinėjo 2016-06-09 Kreipimąsi ir padarė išvadą, kad Bendrovė „nepagrįstai atsisakė Asociacijai nurodyti jos prašytą „nurodyti“ informaciją“, taip pat kad „Bendrovė, gavusi Asociacijos paklausimą, [...] privalėjo vadovautis ne tik Taisyklių 46-48 p., kt. punktų imperatyviosiomis nuostatomis, reglamentuojančiomis informacijos, susijusios su energetikos veikla, pateikimą kitiems asmenims, [Komisijos 2013 m. gruodžio 27 d. nutarimo Nr. O3-761 „Dėl viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašo patvirtinimo“] 8 p., bet ir taikydama bei aiškindama teisės aktus, privalėjo vadovautis ir protingumo, sąžiningumo bei teisingumo principais“ (pažymos 4.6.5 punktas).

17.3. Pareiškėjas kreipėsi į Seimo kontrolierių, prašydamas įvertinti, ar Inspekcija „tinkamai ir pagrįstai, [...], atsakė į [...] [2016-06-09 Kreipimąsi] raštą (skundą)“.

17.4. Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į Inspekciją.

18. Vadovaujantis Energetikos įstatymo 9 straipsnio 1 dalies ir Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatų 2 punkto nuostatomis, ***Inspekcija teisės aktu nustatyta tvarka atlieka valstybinę energetikos kontrolę, neatsižvelgiant į nuosavybės valdymo formą, siekiant užtikrinti patikimą, efektyvią ir saugią energijos išteklių ir energijos gamybą, tiekimą ir vartojimą bei kontroliuoti valstybės ir rezervines energijos išteklių atsargas. Kaip Energetikos įstatymo 9 straipsnio 3 dalies 9 punkte, Inspekcija teisės aktu nustatyta tvarka pagal kompetenciją turi teisę tikrinti energetikos įmonių valstybės institucijoms ir (ar) vartotojams teikiamą informaciją, vertinti jos patikimumą, nepažeisdama komercine (gamybine) ar profesine paslaptimi laikomos informacijos apsaugos reikalavimų.*** Savo turiniu panaši nuostata įtvirtinta ir Taisyklių 45 ir 52 punkte (pažymos 8.2.3 punktas). Vadovaujantis Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatų 10.9 punktu, Inspekcija konsultuoja ir teikia informaciją fiziniams ir juridiniams asmenims Inspekcijos kompetencijos klausimais. Taip pat atkreiptinas dėmesys į Taisyklių 53 punktą, pagal kurį Inspekcija, gavusi klausėjo ir (ar) galutinio energijos vartotojo prašymą patikrinti iš teikėjo gautą informaciją, per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos patikrina informaciją ir pateikia išvadą, jei informacijos pobūdis atitinka jos kompetenciją.

19. ***Tyrimo metu išnagrinėjus ir įvertinus surinktą informaciją, darytina išvada, jog Inspekcijos pareigūnų veiksmai (neveikimas), susiję su 2016-06-09 Kreipimosi nagrinėjimu ir atsakymo pagal kompetenciją teikimu, skundo tyrimo atveju laikytini buvę nepakankamais, dėl to buvo pažeista Pareiškėjo ir kitų Asociacijos narių teisė į gerą viešąjį administravimą, kadangi:***

19.1. išanalizavus Inspekcijos 2016-06-23 atsakymo Nr. 2R-1985 Asociacijai (Pareiškėjui) turinį, buvo nustatyta, jog Inspekcija akcentavo, kad 2016-06-09 Kreipimuisi buvo prašoma nurodyti Taisyklių 48 punkte nustatytus energijos tiekėjo (šiuo atveju – Bendrovės) reguliuojamos veiklos viešai skelbiamų sąnaudų straipsnius (pažymos 4.6.4 punktas). Inspekcija padarė išvadą, jog Bendrovė nepagrįstai atsisakė Asociacijai (Pareiškėjui) nurodyti jos prašytą „nurodyti“ informaciją (pažymos 4.6.5 punktas). Seimo kontrolieriui tyrimo metu pateiktuose paaiškinimuose Inspekcija nurodė, jog tokia išvada buvo padaryta, kadangi Asociacija savo 2016-03-03 paklausime Nr. 49 SE Bendrovei nenurodė, kur ji prašiusi „nurodyti“ jos nurodytą (prašomą) informaciją, Asociacija nenurodė, jog ją prašo būtinai nurodyti Bendrovės tinklalapyje (pažymos 7.7 punktas). Pažymėtina.

jog tiek Asociacijos (Pareiškėjo) 2016-06-02 Kreipimesi Komisijai, tiek 2016-06-09 Kreipimesi Inspekcijai keliamas klausimas, susijęs su Bendrovės **2014 metų** duomenimis (informacija, kuri susijusi su Bendrovės 2014 metų bendrosiomis (veiklos) sąnaudomis ir sąlygiškai pastoviomis sąnaudomis). Kaip minėta aukščiau, dabartinis teisinis reguliavimas nenurodo laikotarpio, už kurį energetikos įmonės (įtraukiant ir Bendrovę) turi skelbti pagal teisės aktus viešai skelbtiną informaciją, susijusią su reguliuojamos veiklos sąnaudomis. Šiuo konkrečiu atveju taip pat nėra aišku, už kokį konkretų laikotarpį (pavyzdžiui, tik už paskutinius praėjusius finansinius metus, už paskutinius trejus finansinius metus ar pan.) energetikos įmonės (įtraukiant Bendrovę) turi teikti pareiškėjams su bendrosiomis (veiklos) sąnaudomis ir sąlygiškai pastoviomis sąnaudomis susijusią informaciją raštu pagal atskirus paklausimus. ***Atsižvelgiant į tai, tyrimo metu Seimo kontrolieriui kilo abejonė, ar Inspekcijos 2016-06-23 atsakyme Nr. 2R-1985 pateikta išvada, jog Bendrovė nepagrįstai atsisakė Asociacijai (Pareiškėjui) nurodyti jos prašytą informaciją, yra teisinga. Seimo kontrolieriaus nuomone, Inspekcijai tikslinga pakartotinai išnagrinėti 2016-06-09 Kreipimąsi, tikslinant minėtame 2016-06-23 atsakyme Nr. 2R-1985 pateiktas išvadas bei Asociacijai (Pareiškėjui) pateikti motyvuotą, aktualiomis teisės aktų nuostatomis ir faktinėmis aplinkybėmis pagrįstą atsakymą raštu (prireikus, įgyvendinant tarnybinio bendradarbiavimo principą, konsultuojantis su kitomis institucijomis).***

19.2. Vadovaujantis Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatų 11.1 ir 11.4 punktų nuostatomis, Inspekcija pagal kompetenciją rengia ir priima teisės aktus, dalyvauja rengiant teisės aktų projektus, susijusius su valstybine energetikos kontrole, taip pat bendradarbiauja su kitų valstybių institucijomis bei tarptautinėmis organizacijomis, susijusiomis su valstybine energetikos kontrole. ***Atsižvelgiant į tai, bei atkreipiant dėmesį, jog teisinis reglamentavimas, susijęs su aukščiau minėtos informacijos teikimo ir skelbimo viešai tvarka, nėra aiškus ir tikslus, Seimo kontrolieriaus nuomone, Inspekcijai būtų buvę tikslinga, gavus 2016-06-09 Kreipimąsi ir žinojus apie dabartinio teisinio reglamentavimo trūkumus, kreiptis dėl tarnybinės pagalbos suteikimo į Energetikos ministeriją ir (ar) į kitas atitinkamas institucijas dabartinio teisinio reguliavimo tikslinimo poreikiui spręsti, tačiau Inspekcija to nepadarė, kas vertintina kritiškai.***

20. Apibendrinant, konstatuotina, kad Pareiškėjo skundo dalis dėl Inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), netinkamai išnagrinėjus 2016-06-09 Kreipimąsi raštu, pripažintina pagrįsta.

21. Papildomai pažymėtina, jog ***Energetikos ministerija***, remiantis Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatų 6.4.13 punktu, rengia įstatymų ir kitų teisės aktų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų, sprendimų ir rezoliucijų projektus Energetikos ministerijos kompetencijai priskirtais klausimais. Atsižvelgiant į tai, bei atkreipiant dėmesį, kad dabartinis teisinis reguliavimas nenurodo laikotarpio, už kurį energetikos įmonės turi skelbti pagal teisės aktus viešai skelbtiną ir teikti pagal atskirus pareiškėjų paklausimus raštu informaciją, susijusią su reguliuojamos veiklos sąnaudomis (pavyzdžiui, tik už paskutinius praėjusius finansinius metus, už paskutinius trejus finansinius metus ar pan.), ir nei viena iš institucijų nesiėmė veiksmų aktualiam teisiniam reguliavimui tikslinti, ***Energetikos ministerijai siūlytina imtis priemonių teisiniam reglamentavimui tobulinti, tikslinant nuostatas, numatančias konkretų laikotarpį, už kurį energetikos įmonės turi skelbti pagal teisės aktus viešai skelbtiną ir teikti pagal atskirus pareiškėjų paklausimus raštu informaciją, susijusią su reguliuojamos veiklos sąnaudomis.***

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

22. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

Pareiškėjo [...] asociacijos „A“ pirmininko X skundo dalį dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), netinkamai išnagrinėjus minėtos asociacijos (Pareiškėjo) kreipimąsi raštu, pripažinti pagrįsta.

23. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

Pareiškėjo [...] asociacijos „A“ pirmininko X skundo dalį dėl Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), netinkamai išnagrinėjus minėtos asociacijos (Pareiškėjo) kreipimąsi raštu, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

24. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Seimo kontrolierius *Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai* rekomenduoja:

24.1. atsižvelgiant į šioje pažymoje konstatuotas aplinkybes (pažymos 15.1 punktas), pakartotinai išnagrinėti 2016-06-02 [...] asociacijos „A“ kreipimąsi raštu Nr. 106 V ir pateikti suinteresuotiems asmenims motyvuotą, aktualiomis teisės aktų nuostatomis ir faktinėmis aplinkybėmis pagrįstą atsakymą raštu (prireikus, įgyvendinant tarnybinio bendradarbiavimo principą, konsultuojantis su kitomis institucijomis);

24.2. imtis priemonių, jog ateityje, nagrinėjant pareiškėjų kreipimusis, atsakymai pareiškėjams būtų teikiami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų.

25. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Seimo kontrolierius *Valstybinei energetikos inspekcijai prie Energetikos ministerijos* rekomenduoja:

atsižvelgiant į šioje pažymoje konstatuotas aplinkybes (pažymos 19.1 punktas), pakartotinai išnagrinėti 2016-06-09 [...] asociacijos „A“ kreipimąsi raštu Nr. 109 V ir pateikti suinteresuotiems asmenims motyvuotą, aktualiomis teisės aktų nuostatomis ir faktinėmis aplinkybėmis pagrįstą atsakymą raštu (prireikus, įgyvendinant tarnybinio bendradarbiavimo principą, konsultuojantis su kitomis institucijomis).

26. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Seimo kontrolierius *Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai* rekomenduoja:

atsižvelgiant į šioje pažymoje konstatuotas aplinkybes (pažymos 21 punktas), tobulinti teisinį reglamentavimą, tikslinant nuostatas, numatančias konkretų laikotarpį, už kurį energetikos įmonės turi skelbti pagal teisės aktus viešai skelbtiną ir teikti pagal atskirus pareiškėjų paklausimus raštu informaciją, susijusią su reguliuojamos veiklos sąnaudomis.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti Seimo kontrolierių **iki 2017-06-01**.